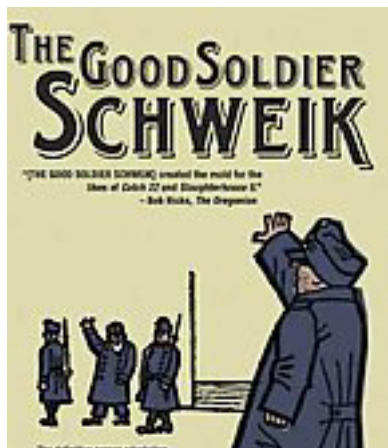

S nadom da će Vas ova dva poglavlja potaknuti da pročitate kompletan roman pozdrav od ekipe PrevareTeam-a.

- ŠVEJK KAO SIMULANT
- ŠVEJK U GARNIZONSKOM ZATVORU

Između Švejka i lekarske komisije povede se interesantan razgovor. Švejk je tvrdio da je ovo rekao iz bojazni da komisija slučajno ne bi pomislila da on pred njima skriva jezik.

Članovi komisije razilazili su se u mišljenju o Švejku. Jedni su tvrdili da je Švejk „*ein bloder Kerl*”¹, dok su drugi bili mišljenja da je on običan zabušant, koji tera šegu s ratom i vojskom.

- Taman posla, kad s takvima kao što ste vi ne bismo mogli da izidemo na kraj! - izdera se na Švejka predsednik komisije. Švejk ih je posmatrao s božanskim mirom nevinog deteta.

Vrhovni štabni lekar priđe sasvim blizu Švejku:

- Hteo bih da znam, vi, prase morsko, Šta li sad mislite?
- Pokorno javljam da ništa ne mislim.
- *Himmel donnervvetter!*² - dreknu jedan od članova komisije zveckajući

¹ Blesavko.

² Grom i pakao!

sabljom. - Uopšte ne misli! A zašto, slone sijamski, ne mislite?

- Pokorno javljam da ne mislim zato što je to u vojsci zabranjeno. Kad sam u svoje vreme služio u devedeset prvoj regimenti, naš gospodin kapetan uvek nam je govorio: „Vojnik ne sme da misli. Za njega misli njegov pretpostavljeni. Čim vojnik počne da misli, to više nije vojnik već najobičniji vašljivi civil. Mišljenje ne vodi...”

- Jezik za zube! - prekide ga predsednik komisije. - Imamo mi već podatke o vama. *Der Kerl meint man wird glauben, er sei ein wirklicher Idiot*³ Niste vi idiot, bože sačuvaj, Švejk. Bistri ste vi, prepređeni, lump, mangup, vašljivko... Razumete li?

- Pokorno javljam da razumem,

- Rekao sam vam da držite jezik za zube, jeste li čuli?

- Pokorno javljam da sam čuo da treba da držim jezik za zube.

- *Himmelherrgott*⁴ pa držite ga već jednom kad vam naređujem! Znete vrlo dobro da ne smete ni pisnuti.

- Pokorno javljam da znam da ne smem ni pisnuti.

Gospoda oficiri se pogledaše i pozvaše narednika:

- Ovog čoveka, - reče šef lekara pokazujući na Švejka - odvedite smesta u kancelariju i pričekajte tamo do daljeg naređenja. On je zdrav kao bik, a još simulira i podsmeva se svojim pretpostavljenima. Misli da su oni ovde za njegovu rasonodu i da je ceo ovaj rat zabava i izmotavanje. Pokazaće oni vama, Švejk, u garnizonskom zatvoru, da rat nije sprdačina.

Švejk pođe s narednikom u kancelariju, i prolazeći kroz dvorište pevušio je: *Uvek sam mislio da je rat raj, kroz nedelju-dve da će doći kraj...*

I dok je u kancelariji dežurni oficir urlao na Švejka kako takve mangupe kao što je on treba sve postreljati, dotle je komisija svršavala stvar sa simulantima. Od sedamdeset pacijenata spasla su se samo dvojica. Jedan kome je granata odnela nogu i drugi, sa pravom tuberkulozom kostiju. Jedino njima nije rečeno: „Tauglich”, a svi ostali, čak i ona trojica tuberkuloznih, bili su oglašeni kao sposobni za front. Pritom šef lekara nije propustio priliku da održi govor.

Govor mu je bio veoma stručan i isprepleten najraznovrsnijim pogrdama. Svi su oni stoka i đubre, i jedino ako se budu hrabro borili za Njegovo Veličanstvo Cara, mogu se opet vratiti u ljudsku zajednicu, i tek posle rata moći će im se oprostiti simuliranje u cilju da izbegnu vojnu dužnost. Ali on lično u to ne veruje i misli da ih sve čeka konopac.

Jedan mlad lekar, čista i još nepokvarena duša, zamoli šefa lekara da mu

³ Taj klipan misli da će mu neko verovati da je pravi idiot.

⁴ Gospode bože na nebu

dozvoli da i on održi jedan govor. Njegov govor razlikovao se od govora njegovog pretpostavljenog u tome što je bio pun optimizma i naivnosti. Govorio je nemački.

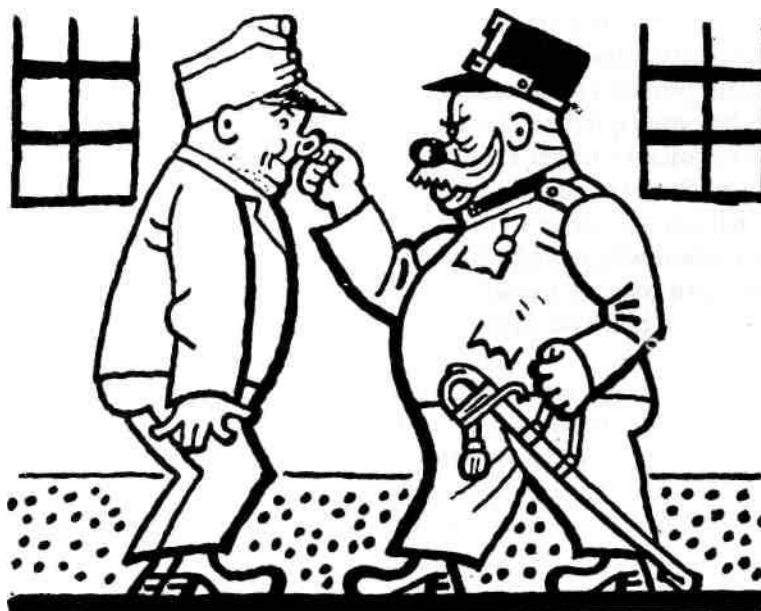
Pričao je dugo o tome kako svaki onaj koji napusti ovu bolnicu i sa svojim pukom ode na front, - mora biti pobednik i vitez. On veruje da će se mnogi od njih proslaviti na polju časti. Da će biti i ostati poštenu kako u vojničkom tako i u građanskom životu. Da će biti nepobedivi ratnici, dostojni slave Radeckog i princa Eugena Savojskog. Da će svojom krvlju natopiti nepregledna polja časti za carski dom i da će pobedonosno izvršiti svoju istorijsku ulogu. Smelo i hrabro, ne žaleći svoje živote, pohriće napred, pod izrešetanim zastavama svojih pukova, ka novoj slavi, novim poredama.

Malo kasnije, šef lekara reče u hodniku ovom naivnom čoveku:

- Gospodine kolega, uveravam vas da je to sve uzalud. Od ovih gadova ne bi mogao da napravi vojnike ni sam Radecki, niti taj vaš Eugen Savojski. Govoriti njima anđeoski ili đavolski - sasvim je svejedno. To je banda, i ostaje banda.

*

* *

Poslednje utočište za one koji nisu hteli u rat bio je garnizonski zatvor. Poznavao sam nekog suplenta, matematičara, koji u artiljeriji nije hteo da puca, pa da bi dospao u garnizonski zatvor, ukrao jednom natporučniku sat. Učinio je to potpuno svesno. Rat mu nije imponovao, niti ga je oduševljavao. Pucati u

neprijatelja i na protivničkoj strani ubijati iste takve nesrećnike suplente matematike -smatrao je za glupost.

- Neću da me mrže zbog surovosti, - rekao je samom sebi i potpuno je spokojno ukrao sat.

Najpre su mu ispitivali duševno stanje, a kad je izjavio da je sat ukrao zato što je hteo da se obogati, strpali su ga u garnizonski zatvor. Bilo je mnogo takvih koji su u garnizonskom zatvoru sedeli zbog krade ili prevare. Idealisti i neidealisti. Ljudi koji su u ratu videli izvor za lično bogaćenje, razni podoficiri, blagajnici sa fronta i pozadine koji su vršili sve moguće prevare sa menažom i vojničkim platama, pa onda, sitni kradljivci, hiljadu puta pošteniji nego oni koji su ih ovamo poslali. Osim toga, u garnizonskom zatvoru sedeli su i vojnici zbog raznih vrsta delikata čisto vojničke prirode, kao: rušenje discipline, pokušaj pobune, dezertiranje i tome slično. Naročitu grupu hapšenika sačinjavali su politički krivci, od kojih je preko osamdeset procenata bilo potpuno nevinih, a ipak je devedeset devet procenata od njih osuđeno.

Isledni aparat bio je sjajan. Takav sudski aparat ima svaka država pred svoj opšti, politički, privredni i moralni pad. Blistavost nekadašnje moći i slave održava se u tom slučaju pomoću sudova, policije, žandarma i plaćenih bandi potkazivača.

U svakoj vojnoj jedinici imala je Austrija svoje špijune, koji su potkazivali svoje drugove, koji su s njima zajedno spavali i delili poslednje parče hleba.

Tajna policija takođe je snabdevala garnizonski zatvor materijalom - preko gospode Klima, Slavičeka i kompanije. Vojna cenzura slala je tamo autore pisama koja su cirkulisala između fronta i onih koji su ostali kod kuće u očajanju i bedi. Žandarmi su ovamo dovodili i stare penzionere koji su slali pisma na front, a vojni sud odrezao bi im po dvanaest godina zbog njihovih reči utehe i opisivanja bede na domu.

Iz garnizonskog zatvora na Hradčanima vodio je put na Motolsko vežbalište. Tim putem, na čelu povorke vojnika, išao je čovek s lancima na rukama, a za njim, kola s mrtvačkim sandukom. A na Motolskom vežbalištu odjeknula bi oštra komanda: „Pali!“ A potom je po svim regimentama i bataljonima čitana pukovska zapovest: da je opet neko streljan zbog pokušaja pobune prilikom odlaska na front - kad je kapetan udario sabljom njegovu ženu koja nije mogla da se rastane od muža.

U garnizonskom zatvoru trojica su savesno vršila svoju dužnost: nadzornik Slavik, kapetan Linhart i narednik Repa, zvani „dželat“. Koliko li su ljudi pomlatili u „samicama“! Možda je kapetan Linhart i danas kapetan u našoj Republici. Bio bi red da mu se priznaju godine službe u garnizonskoj apsanski. Slaviku i Klimi iz tajne policije priznate su sve godine službe. Repa se vratio u civil i opet se bavi svojim starim zidarskim zanatom. A možda je postao i član kakvog patriotskog udruženja u Republici.

Nadzornik garnizonskog zatvora Slavik postao je u doba Republike razbojnik, i danas je s one strane katanca. Nije, siromah, uspeo da se ukotvi u Republici kao druga gospoda oficiri.

Sasvim je prirodno što je nadzornik Slavik kada je primio Švejka bacio na njega pogled pun nemog prebacivanja:

- I tebi je, znači, sumnjiva prošlost, čim si dospeo ovamo. Ali ništa za to! Mi ćemo se potruditi, momče, da ti boravak ovde bude sladak kao i svima onima koji su pali u naše ruke. Samo znaj da te naše ruke nisu bogzna kako nežne, damske ručice.

I da bi svojim rečima dao što veći značaj, on gurnu svoju žilavu, ogromnu pesnicu Švejk u nos i reče:

- Samo onjuši, bitango! Švejk onjuši i reče:

- Ne bih hteo da me ona počese po nosu! Nekako smrdi na groblje. Ovaj miran i odvažan odgovor dopao se garnizonskom arjsandžiji.

- Ehej, ispravi se, šta imaš u džepovima? - reče udarajući Švejka pesnicom u stomak.

- Ako imaš cigaretu, možeš je zadržati, ali novac daj ovamo, da te ne pokradu. Više nemaš? Zaista nemaš? Ne laži, jer se laž kažnjava.

- Kuda ćemo s njim? - zapita narednik Repa.

- U broj šesnaest, među one u gaćama, - odluči garnizonski apsandžija. - Zar ne vidite da je sam kapetan Linhart napisao: „Strogo čuvati i paziti da ne pobegne”? Da, da, - obznani on Švejk. - S nitkovima se postupa nitkovski. A ako se ko odupire, bacimo ga u „samicu” i polomimo mu sva rebra, pa ga ostavimo tamo da leži dok ne crkne. To je naše pravo. Kao što smo uradili s onim kasapinom, - sećate li se Repa?

- Kako da ne, ali taj nam je baš zadao muke, gospo'n nadzorniče, - odgovori narednik Repa sanjalački. - To je bila ljudeskara! Gazio sam po njemu više od pet minuta dok mu nisu počela pucati rebra, a iz usta potekla krv. Ziveo je još deset dana posle toga. Nikako da ga dotučesh.

- No eto, vidiš, nitkove, tako prolazi kod nas ko se odupire ili pokuša da beži, - završi svoje pedagoško predavanje garnizonski apsandžija Slavik. - U stvari, to je samoubistvo, koje se kod nas takode kažnjava. Ili, ne dao ti bog, smrde prokleti, da ti padne na pamet da se požališ na šta prilikom inspekcije. Kad dode inspekcija i zapita: „Imate li kakvu žalbu?” - moraš, funjaro jedna, stati mirno i odgovoriti da si potpuno zadovoljan. No, kako ćeš to reći, dubre jedno, ponovi!

- Pokorno javljam da se ni na šta ne žalim i da sam potpuno zadovoljan, ponovi Švejk s takvim umiljatim izrazom na licu da se garnizonski apsandžija prevario i shvatio to kao nešto potpuno iskreno i pošteno rečeno.

- A sad se svuci sve do gaća, pa u broj šesnaest - reče uljudno, ne upotrebljavajući reči: nitkove, đubre, smrade, kao što je inače imao običaj.

U šesnaestici je Švejk zatekao dvadesetak ljudi u gaćama. Sve su to bili krivci na čijim je aktima stajala napomena: „Strogo čuvati i paziti da ne pobegne“.

Da su gaće bile čiste a prozori bez rešetaka, na prvi pogled čovek bi pomislio da se nalazi u garderobi kakvog kupatila.

Narednik Repa predade Švejka „sobnom starešini“, bradatom čoveku u razdrhljenoj košulji. Ovaj zapisa njegovo ime na parčetu hartije koje je visilo na zidu i reče.

- Sutra je kod nas pozorište. Vodiće nas u kapelu na propoved. Svi mi u gaćama imamo mesto baš pod samom predikaonicom. Ala će biti smejurije!

Kao i u svim zatvorima i tamnicama, tako je i u garnizonskom zatvoru domaća kapela bila veoma omiljena. Razume se da prinudne posete kapeli nisu imale za cilj da posetioce približe bogu ili da zatvorenici steknu više pojmove o moralu. O takvim glupostima nije moglo biti ni govora.

Službe božje i propovedi bile su odlična razonoda u dosadnom životu garnizonskog zatvora. Nije bilo važno približavanje bogu, već nada da na putu u kapelu, kroz hodnike i dvorište, čovek nađe kakav Čikov od cigarete ili cigare. Boga je potpuno potisnuo u pozadinu mali pikavac koji se beznadežno valja u pljuvaonici ili negde na prašnjavom podu. Taj mali, smrdljivi predmet odneo je pobedu i nad bogom i nad spasenjem duše.

Pa onda, ona propoved, kao glavna atrakcija! *Feldkurat*⁵ Oto Kac bio je zaista divan čovek. Propovedi su mu bile veoma interesantne i komične i bile pravo osveženje u bljutavom garnizonskom životu. Umeo je tako veličanstveno da brblja o bezgraničnoj božjoj milosti i da krepri razularene zatvorenike, ljude bez časti. Umeo je sjajno da psuje sa predikaonice i sa oltara. Umeo je tako divno da urla pred oltarom ono svoje: „*Ite, missa est*“⁶, a celu službu božju da obavi na veoma originalan način i da preokrene ceo red svete mise. A kad je bio sasvim pijan, onda je izmišljao nove molitve, nove obrede. Tako se nešto ovde u garnizonskom zatvoru nije nikad ranije dešavalo. Bilo je pravo uživanje slušati ga.

A kakvo je tek veselje nastajalo kad bi mu se desilo da se oklizne i padne sa *kaležem*⁷ ili misnom knjigom! Tada bi na sav glas počeo da psuje ministranta iz kažnjeničke čete što mu je namerno podmetnuo nogu i odmah tu, na licu mesta, pred svetim oltarom kažnjavao ga zatvorom u „samici“ ili „španglama“.

⁵ Vojni sveštenik

⁶ Izidite, služba je. („Oglašeni, izidite.“)

⁷ Putir

A kažnjenik se tome raduje, jer i ta tačka spada u program ove zabave u zatvorskoj kapeli. A on je igrao glavnu ulogu u tom komadu i odigrao ju je zaista kolosalno.

Vojni sveštenik Oto Kac, najsavršeniji vojni sveštenik, bio je - Jevrejin. Uostalom, to nije nimalo čudno. Nadbiskup Kon bio je takode Jevrejin, a povrh toga još i prijatelj pesnika Mahara.

Vojni sveštenik Oto Kac imao je još burniju prošlost nego slavni nadbiskup Kon. Studirao je trgovačku akademiju i služio kao jednogodišnji dobrovoljac. U menično pravo i menice razumeo se tako sjajno da je za nepunu godinu dana trgovačku firmu „Kac i komp.“ doveo do tako slavnog i uspelog bankrotstva da je stari gospodin Kac morao otići u Severnu Ameriku, i to posle nagodbe sa poveriocima, a bez njihova znanja i bez znanja svoga ortaka, koji je emigrirao u Argentinu.

I kada je, dakle, mladi Kac podelio firmu „Kac i komp.“ na Severnu i Južnu Ameriku, našao se u položaju čoveka koji nema više ništa da nasledi, nema kuda glavu da skloni i mora da se aktivira u vojsci.

Ali pre toga došao je jednogodišnji dobrovoljac Oto Kac na sjajnu ideju. Pokrstio se! Prešao je u hrišćanstvo, da bi mu Hristos pomogao da napravi karijeru. Prišao je njemu s punim uverenjem da je to najobičniji trgovački ugovor između njega i sina božjeg.

Krstili su ga svečano u manastiru Emazu. Sam pater Alban zamočio ga je u krstionicu. Bio je to sjajan prizor, kome su prisustvovali: jedan pobožni major iz njegovog puka, jedna stara gospodica iz Plemičkog doma na Hradčanima i neki visokorečivi predstavnik konzistorije, koji mu je bio kum.

Oficirski ispit položio je dobro, i tako novopečeni hrišćanin Oto Kac ostade u vojsci. U početku mu se činilo da će sve dobro ići, čak je hteo da počne pohađati i štabne kurseve.

Ali jednog dana toliko se napio da je otišao u manastir, bacio sablju i obukao mantiju. Onda je otišao nadbiskupu na Hradčane i bio je primljen u seminar. Pred samo svoje rukopoloženje opio se kao svinja u jednom veoma pristojnom lokalnu sa damskom poslugom u uličici iza Vejvodovica, a iz tog vrtloga strasti i pijanstva otišao da se rukopoloži. Posle toga svečanog čina otišao je u svoj puk da traži protekciju, pa kad su ga naimenovali za vojnog sveštenika, kupio je konje, šetao se po Pragu i učestvovao u svim pijankama i lumperajima sa oficirima iz svoga garnizona.

U hodniku kuće u kojoj je stanovao vrlo često čula se vika nezadovoljnih poverilaca. Dovodio je u svoj stan i devojke sa ulice, ili je po njih slao svog posilnog. Voleo je da igra farbule, a vladalo je uverenje i da krade na kartama, ali još niko nije uspeo da ga ulovi u času kad strpa keca u široki rukav svoje vojničke mantije. U oficirskim krugovima zvali su ga svetim ocem.

Za propovedi se nije unapred pripremao, u čemu se razlikovao od svog prethodnika, koji je bio uvrteo u glavu da se ljudi zatvoreni u garnizonskom zatvoru mogu popraviti putem propovedi sa predikaonice. Taj cenjeni sveštenik pobožno je prevrtao očima i objašnjavao zatvorenicima kako je neophodno potrebno sprovesti reformu prostitucije, reformu staranja o neudatim majkama, i izlagao svoje gledište o vaspitanju vanbračne dece. Njegove propovedi bile su apstraktne prirode i nisu imale nikakve veze sa sadašnjom situacijom. Jednom rečju, bile su dosadne.

Nasuprot njemu, vojni sveštenik Oto Kac držao je propovedi koje su se svima dopadale.

Bio je to svečan trenutak kada su zatvorenike iz šesnaestice vodili, onako u gaćama, u kapelu. Bilo je rizično dozvoliti im da se obuku, posto bi neki od njih mogao da pobegne. Onda bi tu dvadesetoricu u belim gaćama, kao dvadeset anđela, postavili pod predikaonicu. Neki od njih, na koje se boginja sreće osmehnula, skrivali su u ustima pikavce koje su nasli na putu, što je sasvim prirodno, jer nisu imali džepove i nisu znali kuda da ih sakriju.

Oko njih su stajali ostali zatvorenici i uživali posmatrajući dvadesetoricu gaćana pod predikaonicom, na koju se popeo vojni sveštenik zveckajući mamuzama.

- Miiirno! Na molitvu! - dreknu on. - Svi ponavljajte za mnom ono što ja budem govorio! A ti, tamo pozadi, ti, vucibatino, ne išmrkavaj se u ruku! Zar ne znaš da si u Hramu Gospodnjem? Prestani, ili ću te smesta uhapsiti. Da li ste, mrcine, već zaboravili Očenaš? No, da probamo... Dabome, znao sam ja da to neće ići. Kakav Očenaš! Kad biste nekako mogli da dođete do duple porcije mesa i salame od pasulja pa da se dobro našderete, a onda da legnete potrbuške na krevet, da ne mislite na Gospoda Boga! To biste vi hteli!... Je li tako?

Pogledao je sa predikaonice na dvadeset belih anđela u gaćama, koji su se, kao i svi ostali, odlično zabavljali. Tamo pozadi igrali su se „maso”⁸

- Ovo je sjajno! - šapnu Švejk svome susedu, koji je bio osumnjičen da je za tri krune odsekao sekirom svome drugu sve prste na ruci, kako bi ga oslobodio vojne obaveze.

- Čekaj, sad tek dolazi ono pravo, - glasio je odgovor.

- Danas se opet propisno napio, i sigurno će opet govoriti o trnovitoj stazi greha.

Vojni sveštenik je danas bio zaista u odličnom raspoloženju. Ni sam nije znao zašto, ali se neprestano nagingjao s predikaonice i zamalo što nije izgubio ravnotežu i pao.

- Zapevajte nešto, momci, - doviknu onima dole - ili možda hoćete da vas

⁸ Igra sa perorezom

naučim kakvu novu pesmicu? E, onda pevajte za mnom:

*Volim svoju dragu
više neg' ma koju,
al' još mnogi vole
tu draganu moju.
Hiljade je voli,
i svako je sneva,
jer je to najdraža,
ah, Marija Djeva*

- Nikad vi to nećete naučiti, mamlazi božji! - nastavi vojni sveštenik. - Ja sam za to da vas sve postreljaju, razumete li?! I tvrdim to sa ovog božjeg mesta, ništavila jedna, jer je Bog nešto što se vas ne boji, i što će se s vama tako poigrati da ćete se sve pušiti, jer nećete da se obratite Hristu, već radije idete trnovitom stazom greha.

- Oho, evo ga počinje! Rekoh ja tebi! Znači da je propisno nacugan, - šaputao je radosno Švejkov sused.

- Trnovita staza greha, magarčine jedne, to vam je put pun borbe s porocima. Vi ste bludni sinovi i više volite da se valjate po samicama, nego da se vratite Ocu svome. Uprite što dalje i što više svoj pogled u nebeske visine i pobićete, a vaše duše naći će smirenje, vucibatine jedne. Molio bih da onaj tamo pozadi ne rže. Nije konj i ne nalazi se u štali, već u hramu gospodnjem. Na to vas upozoravam, dragi moji. Da... gde sam ono stao? Aha, *uber den Seelenfrieden, sehr gut.*⁹ Zapamti, marvo, da ste ljudi i da morate i kroz crni mrak gledati u daleki prostor i videti da je ovde sve privremeno i da je samo Bog večit. *Sehr gut, nicht wahr, meine Herren?*¹⁰ Morao bih čitave dane i noći da se molim za vas, da milostivi Bog, blesani jedni, ulije svoju dušu u vasa ledena srca i svojim svetim milosrdem spere vaše grehe, da biste mogli biti vecno njegov i da bi vas večito voleo, idioti jedni. Ali, ljuto se varate. Ja vas u taj raj neću uvesti... - vojni sveštenik štucnu. - I neću... - ponovi tvrdoglavo - ništa za vas neću učiniti, to mi na pamet ne pada jer ste nepopravljivi nitkovi. Na putevima vašim neće vas voditi dobrota gospodnja, dah božje ljubavi neće vas zadahnuti, jer dragom Gospodu Bogu ni na pamet ne pada da se stara o takvim razbojnicima. Čujete li vi ovo... vi, tamo dole, u gaćama?...

Dvadesetoro gaćana podiže pogled gore i reče kao iz jednog grla:

- Pokorno javljamo da čujemo.

- Nije dovoljno samo čuti, - nastavi svoju propoved vojni sveštenik.

- U tamnome mraku života božji osrneh neće vas osloboditi tuge, blesani jedni, jer dobrota božja ima takođe svoje granice, a ti, mazgo jedna, tamo

⁹ O duševnom spokojstvu. vrlo dobro.

¹⁰ Vrlo dobro, zar ne, gospodo?

pozadi, ne nakašljavaj se, jer ću smesta narediti da te zatvore. A i vi, tamo dole, ne mislite da ste na vašaru. Bog je milostiv, ali samo prema ispravnim ljudima, a ne prema kojekakvim izrodima ljudskog društva, koji se ne upravljaju prema njegovim zakonima pa čak ni prema pravilu službe. Eto, to sam vam hteo reći. Da se molite Bogu, to ne umete, i mislite da dolaženje u kapelu spada u neki šaljivi program i da je ovde pozo-rište ili bioskop. Izbiću ja vama to iz glave! Da slučajno ne mislite da sam ja ovde zbog toga da vas zabavljam i da vam zaslađujem život? Da znate, sve ću vas poza-tvarati po samicama, bitange jedne! Samo gubim vreme s vama, iako znam da je sve uzalud i da se nećete popraviti i vratiti Bogu, čak i kad bi ovde pred vama stajao i sam feldmaršal ili nadbiskup. Ali, ipak ćete se kad-tad setiti ovoga što sam vam govorio i uvidećete da sam vam želeo dobro.

Među dvadesetoricom u gaćama začu se jecanje. To je Švejk udario u plač.

Vojni sveštenik pogleda dole. Tamo je stajao Švejk i pesnicama trljao oči. Svud oko njega videlo se radosno odobravanje.

Vojni sveštenik nastavi, pokazujući na Švejka: - Eto, ovaj čovek neka vam posluži kao primer. Šta on radi? Plače! Ne plači, kažem ti, ne plači!... Ti hoćeš da se popraviš? To ti, momče, neće tako lako poći za rukom. Da, sad plačeš, a kad se odavde vratiš tamo u sobu, bićeš isti onakav razbojnik kao i pre. Moraš još mnogo i mnogo razmišljati o beskonačnoj dobroti i milosrđu božjem, moraš se mno-go truditi da tvoja grešna duša pronade na ovom svetu onaj pravi put kojim treba da grede. Eto, danas vidimo kako se jedan čovek koji hoće da se popravi - tu, pred nama rasplakao, a šta radite vi ostali? Baš ništa. Onaj tamo nešto žvaće, kao da su mu roditelji preživari, a oni onde, opet, traže u hramu gospodnjem vaške po košulji. Zar se ne možete češkati kod kuće, nego ste to ostavili baš za službu božju? Gospodine nadzorniče, vi baš ništa ne primećujete. Ta zaboga, vi ste svi vojnici, a ne nekakvi blesavi civili. Treba uvek da se ponašate kao što pristoji vojnicima, pa makar bili i u crkvi. Ovde treba, sto mu gromova, da tražite Boga, a vaške tražite kod kuće. Time završavam, marvo rogata, i zahtevam da se ubuduće na svetoj misi ponašate pristojno, da se ne bi desilo kao prošli put da oni tamo pozadi za vreme mise trampe državno rublje za hleb i žderu ga za vreme službe božje pri „uzdignuću“.

Vojni sveštenik side s predikaonice i ode u sakristiju, a za njim pođe i garnizonski apsandžija. Malo docnije, apsandžija iziđe, uputi se pravo Švejk, izvuče ga iz gomile gaćana i odvede u sakristiju.

Vojni sveštenik udobno je sedeo na stolu i zavijao cigaretu.

Kad Švejk ude, on mu reče.

- Dakle, tu ste... Dobro sam o svemu promislio i čini mi se da sam vas skroz progledao, razumeš li, klipane? To je prvi slučaj da mi se neko ovde u crkvi rasplakao.

Skočivši sa stola, drmusao je Švejka za ramena i vikao pod velikim, mračnim potretom svetog Franje Salskog.

- Priznaj, gade, da si plakao tek onako, radi šegačenja!

Franja Salski gledao je sa zida upitno u Švejka. Sa suprotnog zida, a sa druge slike uplašeno ga je posmatrao neki velikomučenik koji je u stražnjici imao zabodene zupce od testere kojom su ga rimski krvnici testerisali. A na licu mučenika nije se videla ni patnja, ni radost, ni ekstaza. Izgledao je samo zbunjen, i kao da je hteo da kaže: „U šta li sam to upao i šta to, gospodo, sa mnom činite?"

- Pokorno javljam, gospo'n feldkurat, - reče ozbiljno Švejk, bacajući sve na jednu kartu, - da se ispovedam Bogu svemogućem i vama, časni oče, koji ste njegov zamenik, da sam zaista plakao samo od izmotacije. Ja sam video da vašoj propovedi nedostaje pokajnik, koga ste uzaiud tražili. Hteo sam, uistinu, da vam pričim zadovoljstvo, da ne biste slučajno pomislili da više nema pravednih ljudi a svetu, a sebi sam hteo da priredim uživaciju, da bi mi malo laknulo.

Vojni sveštenik zagleda se ispitivački u Švejkovo prostodušno lice. Jedan sunčev zrak poigravao je na sumornoj slici svetog Franje Salskog i toplo ogrejao unezverenog mučenika na suprotnom zidu.

- Počinjete da mi se sviđate, - reče vojni sveštenik sedajući opet na sto. - Kojoj regimenti pripadate? - I tu poče štucati.

- Pokorno javljam, gospo'n feldkurat, da pripadam i ne pripadam, kako se uzme, devedeset prvoj regimenti i da uopšte ne znam kako stoji stvar sa mnom.

- A zbog čega ste u zatvoru? - zapita vojni sveštenik, ne prestajući da štuca. Iz kapele su dopirali zvuči harmonijuma, koji je zamenjivao orgulje. Muzikant, neki učitelj, zatvoren zbog dezertstva, cvilio je na harmonijumu najtužnije crkvene melodije. Sa štucanjem vojnog sveštenika spajali su se ovi zvuci u neku čudnu muziku, u neku novu dorsku skalu.

- Pokorno javljam, gospo'n feldkurat, da zaista ne znam zašto sam ovde da se uopšte ne žalim što ovde sedim. Mene samo tera baksuz. Ja, znate, uvek mislim sve najbolje, a na kraju to ispadne uvek ono najgore, eto, kao ovom mučeniku na slici.

Vojni sveštenik pogleda na sliku, osmehnu se i reče:

- Vi mi se zaista dopadate, moram se o vama raspitati kod gospodina islednika, a s vama više neću da se zadržavam. Da mi je da tu svetu misu već skinem s vrata!

- Nalevokrug! Napred marš!

Kad se Švejk vratio u porodični krug gaćana pod predikaonicom, na pitanje šta je vojni sveštenik hteo s njime u sakristiji, odgovorio je suvo i stručno:

- Pijan je!

Novi podvig vojnog sveštenika, svetu misu, svi su pratili s velikom pažnjom i iskrenim simpatijama. Jedan od zatvorenika čak se kladio pod predikaonicom da će mu monstranca ispasti iz ruku. Opkladio se u svoju porciju hleba, a za dva šamara, i dobio opkladu.

Ono što je u kapeli ispunjavalo duše prisutnih za vreme crkvenih obreda vojnog sveštenika nije bio misticizam vernika ili pobožnost pravih katolika. To je bilo osećanje, kao recimo, u pozorištu, kad ne znamo sadržaj komada, a radnja se sve više zapliće i mi bez predaha očekujemo završetak. Svi su se udubili u prizor koji im je s velikom požrtvovanošću pružao gospodin feidkurat pred oltarom.

Nalazili su estetsko uživanje u ornatu koji je vojni sveštenik obukao natraške i s toplim razumevanjem i ushićenjem posmatrali su šta se sve odigrava pred oltarom.

Ridi ministrant, dezterter iz crkvenjačkih krugova, specijalista za sitne krađe u 28. regimenti, svim silama se trudio da iščeprka u sećanju ceo tok, tehniku i tekst svete mise. On je istovremeno bio i ministrant i šaptač gospodina feldkurata, koji je s neverovatnom lakomislenošću preskakao čitave rečenice i, umesto obične mise, dogurao u misnoj knjizi sve do predbožićne, na opšte zadovoljstvo svih prisutnih.

Nije imao ni glasa ni sluha, i pod svodom kapele začulo se jecanje i gr oktanje kao u svinjcu.

- Ovaj se danas propisno natreskao, - s najvećim zadovoljstvom i radošću govorili su oni pred oltarom.

- Alal mu vera! Sigurno se napio negde kod devojčura.

I već valjda po treći put čula se sa oltara pesma vojnog sveštenika: „Ite, missa est!“ koja je ličila na bojni poklič Indijanaca, tako da su se od nje tresli svi prozori.

Na kraju vojni sveštenik još jednom pogleda u kalež, da nije slučajno ostala još koja kap vina, napravi zlovoljnu grimasu i okrete se prisutnima:

- Tako... a sad možete kući, bitange jedne! Gotovo je!... Ali, primetio sam, vašljivci, da ne pokazujete onu pravu pobožnost, kao što bi trebalo kad se nalazite pred licem najsvetije svetinje - pred oltarom. Gledajući lice u lice Gospoda Boga nije vas stid da se smežete na sav glas, da kašljete i da se cerekate, da stružete ogama, i to preda mnom, koji ovde zastupam Devicu Mariju, Isusa Hrista i Boga Oca, blesani jedni. Ako se to još jedanput ponovi, postupiću sa vama onako kako zaslužujete i pokazaću vam da ne postoji samo onaj jedan pakao o kome sam am pretposlednji put govorio, već da pakao postoji i na zemlji. A ako i uspete da e spasete onog prvog, iz ovog drugog, vala, nećete se majci izvući.

Vojni sveštenik, koji je umeo u praksi tako divno da ispunjava bestraga staru blagotvornu dužnost da apsenike posećuje, uđe u sakristiju, presvuče se, nali u manjerku vina iz demižona i ispi ga, a onda, uz pomoć riđeg ministranta, uzjaha na svog konja, koji je bio privezan u dvorištu. Ali setivši se Švejka sjaha i uđe u kancelariju islednika Bernisa.

Isledni sudija Bernis bio je društven čovek, sjajan igrač i moralna propalica; ovde mu je bilo strašno dosadno, pa je jednako pisao nemačke spomenstihove, kako bi u svakom trenutku imao neku rezervu. Bio je najvažnija ličnost celokupnog aparata vojnog suda, jer je imao strahovito mnoštvo nerešenih predmeta i zapletenih akata, tako da je ulivao respekt celom vojnom sudu na Hradčanima. Dešavalo mu se da izgubi sav optužni materijal, pa je onda morao da izmišlja nov. Brkao je imena, gubio žalbe i morao da piše nove, onako kako bi mu palo na pamet, otprilike. Dezerterima je sudio zbog krađe, a zločincima zbog dezerterstva. Izmešao je sve političke procese, koje je naprosto izmišljao. Činio je najneverovatnije hokuspokuse da bi optužene uverio da su izvršili zločin o kome oni nisu ni sanjali. Izmišljao je uvrede nanesene Njegovom Veličanstvu, i te izmišljene uvrede uvek prišivao onome čiju je žalbu ili optužnicu izgubio u onom beskrajnom haosu zvaničnih akata i spisa.

- Servus! - reče vojni sveštenik pružajući mu ruku. - Kako je?

- A... nikako, - odgovori isledni sudija Bernis. — Pobrkali mi materijal, pa ni sam đavo ne može da se snađe. Juče sam poslao tamo gore sasvim lepo razrađen materijal o jedinom vojniku optuženom zbog pokušaja pobune, a oni mi ga vratili natrag i vele da se u tom slučaju ne radi o pobuni, već o krađi konzerve... A lepo sam stavio sasvim drugi broj na taj predmet, kako su oni to proključili?... Islednik otpljucnu.

- Kartaš li se još uvek? - upita vojni sveštenik.

- Na kartama sam sasvim propao, poslednji put sam igrao s onim ćelavim pukovnikom „Makao“, pa sam mu sve bacio u lice. Ali, doznao sam za jednu novu žensku. A šta ti radiš, sveti oče?

- Potreban mi je posilni, - reče vojni sveštenik. - Imao sam nekog starog knjigovođu bez akademskog obrazovanja, ali je bio govedo prve vrste. Neprestano je šmrkao i molio se bogu, tako da sam ga poslao s maršbataljonom na front. Govori se da su taj bataljončić savim iskasapili. Onda su mi poslali nekakvog koji je neprestano sedeo u krčmi i pio na moj račun. On je bio još nekako podnošljiv čovek, ali su mu se noge strašno znojile. I njega sam poslao s maršbataljonom na front. A danas sam našao jednog čoveka koji mi se, onako od šale, rasplakao usred propovedi. E, takav bi meni bio potreban. Zove se Švejk i sedi u šesnaestici. Voleo bih da znam zašto je zatvoren i da li bismo nekako mogli odavde da ga izvučemo.

Islednik poče preturati po fiokama i tražiti predmet koji se odnosi na

Svejka, ali kao i uvek, nije mogao da ga pronađe.

- Sigurno je kod kapetana Linharta, - reče posle dugog traženja. - Đavo ga znao zašto se kod mene sva akta gube. Mora biti da sam ga poslao Linhartu. Odmah ću telefonirati... Halo, ovde poručnik Bernis, gospodine kapetane! Molim vas, da nisu kod vas akta koja se odnose na nekog Švejka?... Kako?... Švejkov predmet je kod mene? Čudi me... Ja ga od vas primio? Zaista, to me čudi... Sedi u šesnaestici... Ja znam, gospodine kapetane, da šesnaesticu imam ja. Ali mislim da se Švejkov predmet poteže tamo negde kod vas... Kako, zabranjujete mi da s vama tako govorim?... Kod vas se ništa ne poteže?... Halo, halo...

Islednik Bernis sede za sto i poče ogorčeno da grdi aljkavost u vođenju istrage. Između njega i kapetana Linharta već odavno je vladalo neprijateljstvo, u kome su obojica bili veoma dosledni. Ako je kakav akt koji pripada Linhartu došao u ruke Bernisu, ovaj ga je tako majstorski zaturio da ga ni sam đavo ne bi mogao pronaći. Isto to radio je i Linhart sa Bernisovim spisima, i tako su oni jedan drugom gubili predmete.¹¹

(Spisi o Švejku pronađeni su u arhivi vojnog suda tek posle prevrata, sa sledećom napomenom: „Hteo je da zbaci masku licemera i lično istupi protiv našeg cara i naše države." Akt je bio gurnut u spise koji su se odnosili na nekog Jozefa Kudelu. Na omotu je bio nacrtan krst, a ispod toga stavljeno: „Rešeno" i datum.)

- Izgleda da sam Švejka izgubio, - reče islednik Bernis. - Pozvaću ga ovamo, pa ako ništa ne prizna, pustiću ga i narediti da ga odvedu tebi, a ti uredi kako znaš u puku.

Po odlasku vojnog sveštenika, islednik Bernis naredi da mu dovedu Švejka. Kad su ga uveli, morao je da čeka kraj vrata, jer je islednik baš u tom trenutku primao telefonski izveštaj iz policije. Saopštavali su mu da je traženi materijal u vezi sa optužnicom 7277, koji se odnosi na pešaka Majksnera, primljen u kancelariji broj 1, pod potpisom kapetana Linharta.

Za to vreme Švejk je radozno razgledao islednikovu kancelariju.

Ne bi se moglo reći da je na njega ostavila prijatan utisak, naročito zbog onih fotografija po zidovima. Na njima su bile prikazane razne egzekucije koje je izvela carska armada u Galiciji i **Srbiji**. Umetničke fotografije na kojima su se videle spaljene kuće i drveta čije su se grane povijale pod teretom obešenih. Neobično lepa bila je jedna fotografija iz Srbije na kojoj se videla obešena jedna cela porodica: otac, mati i mali sin. Dva vojnika sa bajonetima čuvaju drvo s obešenima, a neki oficir, kao pobednik, stoji ispred njih i puši. A u pozadini, dimila se poljska kuhinja.

¹¹ Od onih koji su sedeli u garnizonskom zatvoru 30% ostalo je tamo za celo vreme rata a da nijednom nije bilo saslušano. - *Pritn. autora.*

- No, šta je s vama, Švejk? - zapita islednik Bernis, pošto je telefonski izveštaj stavio „ad akta“. - Šta ste to skrivili? Hoćete li da priznate, ili čekate da protiv vas podignemo optužnicu? Ovako dalje ne može... Nemojte misliti da se nalazite pred sudom gde vas ispituju glupavi civili. Ovo je vojni sud, *K und K Militargericht*.¹² Jedini vaš spas od stroge i pravedne kazne biće ako sve priznate.

Islednik Bernis primenjivao je naročitu taktiku prema optuženom čiji je materijal izgubio. Kao što vidite, u tome nije bilo ničeg naročitog, i zato se ne treba čuditi što su u ovakvim slučajevima rezultati saslušanja i istrage bili ravni nuli.

U takvim slučajevima islednik Bernis trudio se da bude veoma pronicljiv, jer nije raspolagao nikakvim materijalom protiv optuženog, a isto tako nije znao ni zašto je dotični optužen ni zbog čega sedi u zatvoru. Trudio se da pomoću pažljivog posmatranja fizionomije optuženog pronade zbog čega je uhapšen.

Njegova pronicljivost i poznavanje ljudi išli su tako daleko da je jednog Ciganina koji je u garnizonski zatvor dospao zbog krađe nekoliko tuceta rublja (bio je pomoćnik magacionera) optužio kao političkog krivca, jer je, tobože, u nekoj birtiji razgovarao sa vojnicima o uspostavljanju samostalne, narodne države koja bi se sastojala od čeških zemalja i Slovačke, sa slovenskim kraljem na čelu.

-Mi imamo u rukama dokumenta, - rekao je nesrećnom Ciganinu - a vama ne ostaje ništa drugo već da priznate u kojoj ste krčmi to rekli, iz koje su regimente bili oni vojnici koji su vas slušali i kada se to odigralo.

Jadni Ciganin izmislio je i datum, i krčmu i iz koje su regimente bili oni tobožnji vojnici, a kad se vratio sa saslušanja, pobjegao je iz garnizonskog zatvora.

- Dakle, vi ništa nećete da priznate, - reče islednik Bernis kada je video da Švejk ćuti kao zaliven.

- Vi nećete da kažete zašto ste ovde, što su vas zatvorili? Bolje bi bilo da to kažete pre nego što vam ja sam rekнем. Još jednom vas opominjem da sve priznate. Biće bolje za vas, jer će to olakšati istragu i ublažiti kaznu. Tu je kod nas isto kao i kod civilnih sudova.

- Pokorno javljam, - začu se Švejkov dobroćudni glas - da sam ovde, u garnizonskom zatvoru, kao nahoče.

- Kako to mislite?

- Pokorno javljam da to mogu objasniti na vrlo jednostavan način. U našoj ulici bio jedan ugljar pa imao potpuno nevinog dvogodišnjeg sinčića, a taj je mali jednom prilikom izišao iz kuće i peške sa Vinohrada otišao čak u Libenj,

¹² Carski i Kraljevski vojni sud

gde ga je policajac našao kako sedi na trotoaru. Odveo ga je u policijski komesarijat i. tamo su to dvogodišnje detence uhapsili. Kao što vidite, taj mali je bio potpuno nevin, pa ipak su ga zatvorili. Da je umeo govoriti i da ga je neko zapitao zašto je uhapšen, on takođe ne bi znao. I sa mnom je tako nešto slično. I ja sam nahoće.

Hitar pogled islednikov prelete preko Švejkove figure i razbi se o njegovo lice. Iz cele Švejkove pojave zračila je takva ravnodušnost i nevinost da islednik Bernis poče ljutito šetati po kancelariji, i da nije već obećao vojnom svešteniku da će mu poslati Švejka, ko zna kako bi se ovaj proveo.

Najzad se opet zaustavi kraj svog stola.

- Čujte, - reče Švejk, koji je ravnodušno gledao ispred sebe, - ako se samo još jedanput sretnem s vama, zapamtićete me dobro. Vodite ga!

Kada su Švejka odveli natrag u šesnaesticu, islednik Bernis pozva nadzornika garnizonske apsane Slavika.

- Do daljeg naređenja, Švejk se stavlja na raspoloženje gospodinu feldkurartu Kacu, - reče službeno. - Spremite otpusnicu iz zatvora i dva vojnika neka sprovedu Švejka do gospodina feldkurata!

- Da ga okujemo u lance, gospo'n natporučniče?

- Magarčino jedna! Zar nisi čuo da sam jasno i glasno rekao: spremiti otpusnicu iz zatvora.

Sve ono što se preko dana nakupilo u duši islednikovoj, i kapetan Linhart, i Švejk, sručilo se sad kao bujica na apsandžiju i završilo se rečima:

- Uviđate li sad da ste pravi krunisani magarac?

Istina, ovako bi se trebalo obraćati samo kraljevima i carevima, ali ni prosti garnizonski apsandžija, nekrunisana glava, nije bio ovim zadovoljan. Odlazeći od islednika, ritnuo je nogom kažnjenika koji je čistio hodnik.

Što se tiče Švejka, nadzornik je uvrteo u glavu da Švejk mora makar još jednu noć prespavati u garnizonskom zatvoru i na taj način još štogod doživeti.

*

* *

Noć provedena u garnizonskom zatvoru spada uvek u najlepše uspomene.

Kraj šesnaestice bila je jedna „samica“, mračna rupčaga, odakle su se čuli jauci nekog vojnika kome je narednik Repa, po naređenju apsandžije Slavika, lomio rebra zbog nekog disciplinskog prestupa.

Kad su jauci prestali, iz šesnaestice se čulo tucanje vaški koje su zatvorenici nalazili u odelu.

U otvoru na zidu iznad vrata mala petrolejska lampa opletena mrežom bacala je sumornu svetlost i dimila se. Zadah petroleja mešao se s isparavanjem

neopranih ljudskih tela i zadahom čabra, koji je posle svake upotrebe širio nov talas smrada u šesnaestici.

Rđava ishrana svima je otežavala proces varenja, i većina je patila od vetrova, koje su puštali kroz noćnu tišinu, odgovarajući jedan drugom tim signalima na razne viceve.

U hodniku su se čuli odmereni koraci stražara koji je s vremena na vreme kroz otvor na vratima virio unutra.

Na srednjem ležištu čulo se tiho pričanje:

- Pre nego što sam pokušao da pobeđem i pre nego što su me strpali ovamo među vas, sedeo sam u broju dvanaest. Tamo su bajagi lakši krivci. Jednog dana dovedoše tamo nekog čoveka iz provincije. Rebnuše ti tog dobročinu sa četrnaest dana, jer je u svojoj kući davao prenoćište vojnicimadezerterima. U početku su mislili da je to neka zavera, a posle se pokazalo da je radio za pare. Trebalo je da bude zatvoren s onim najlakšim prestupnicima, ali pošto tamo nije bilo mesta, strpali su ga među nas. E, ljudi moji, da znate samo šta je taj svega sobom doneo od kuće i šta su mu sve poslali, jer mu je na neki način bilo dozvoljeno da se o svom trošku hrani. I pušiti je smeo. Imao vam je taj dve šunke, ogroman hleb, jaja, masla, cigareta, no... ukratko, sve što čovek može pozeleti imao je on u svoje dve torbe. I čovek lepo mislio da to mora požderati sam. Počeli smo ga moljakati, kad smo videli da mu ni na pamet ne pada da s nama podeli, kao i ostali, kad su nešto dobijali. Ali iz njega ala zinula... ni opepeliti! Te ne znam ovo te ono, te kako će on biti u zatvoru četrnaest dana, pa bi pokvario stomak kad bi morao da jede ovaj kupus i truo krompir koji mi dobijamo u menaži. Ali, veli on, daće nam celo svoje sledovanje iz menaže, jer njemu, veli, do toga nije stalo, a mi to možemo da raspodelimo među sobom, ili da se redom izmenjujemo. Kažem vam, to je bio tako fini čovek da čak ni na čabar nije hteo da sedne, već je to uvek ostavljao za sutradan kad ide u šetnju. Bio je tako razmažen da je, zamislite samo, čak i klozet papir poneo sobom. Odgovorili smo mu da mu mi pljujemo na tu njegovu porciju hrane iz menaže, pa smo trpeli dan, dva, tri...

Za to vreme on je žderao šunku, mazao puter na hleb, ljuštio jaja ukratko, živeo kao bog. A kad je pušio, nikome ni jedan dim! Bajagi, mi ne smemo da pušimo, jer, veli, kad bi apsandžija video kako nam daje da povučemo dim, onda bi njega zatvorili. Kao što reko[^], izdržali smo tri dana. A četvrtog dana na noć... bi šta bi. Kad se sutradan ujutru naš čova probudio... ah, da, zaboravio sam da vam kažem da se svako jutro, u podne i uveče pre nego što zaspi dugo molio bogu. Elem, kad se pomolio bogu, počeo je da traži svoje torbe pod ležištem od dasaka. Jest... torbe su tu, ali... prazne, sparušene kao suva šljiva. Udario je u dreku, kako smo ga pokrali i ostavili mu samo klozet-papir. Onda je, opet, jedno pet minuta mislio da s njim zbijamo šalu i da smo sve one đakonije nekud sakrili. I još onako veselo kaže: „Znam ja da ste vi šaljivčine i

da ćete mi sve vratiti, ali što jest, jest, šala vam je uspela". Među nama beše i neki Libenjak i on mu reče: „Znaš li šta? Pokri se ćebetom preko glave i broj do deset, a onda pogledaj u te svoje torbe". A ovaj se kao kakav poslušni deran pokri i počeo da broji: jedan, dva, tri... a onaj Libenjak će na to: „Hej, ne smeš tako brzo - lagano, savim lagano..." I tako onaj ispod ćebeta broji polako, sa pauzama: jedan... dva... tri... Kad je izbrojao do deset, izvuče se ispod ćebeta i pogleda na svoje torbe. Jezus-Marija, ljudi, kako je taj počeo da viče kad je video da su torbe prazne kao i pre. Pa još ono njegovo blesavo lice... e, lepo, samo što nismo presvisnuli od silnog smeha. A onaj Libenjak će opet: „Slušaj, pokušaj još jedared." I verujte, bio je toliko poblesavio da je još jedanput brojao do deset, a kad je video da u torbama opet nema ništa osim klozet-papira, počeo je da udara pesnicama u vrata i da viče: „Teško meni, pokradoše me... pokradoše me, u pomoć!... otvarajte, za ime boga, otvarajte!" Odmah dotrčaše stražari, pozvaše apsandžiju i kaplara Rihu. A mi svi u jedan glas rekosmo kako je ovaj poludeo, da je celu noć žderao i požderao sve što je imao. A on samo plače i ponavlja: „Da mi je samo znati gde su mrvice!" Onda su tražili mrvice, i razume se, nisu ih našli, jer nismo ni mi baš tako blesavi... Ono što nismo mogli sami da pojedemo poslali smo „poštom", na kanapu, na drugi sprat. Nisu nam mogli baš ništa, iako je onaj blesavko uporno terao svoje: „Da mi je samo znati gde su mrvice!" Celog dana taj vam ništa nije okusio i neprestano je motrio da kogod od nas nešto ne jede ili ne puši. Ni sutradan za ručkom nije ni taknuo hranu iz menaže, ali uveče su mu oni truli krompiri i kupus još te kako prijali, samo, sad se nije molio bogu, kao ranije kad je jeo šunku i jaja. A kad je jedan od nas na neki način došao do pikavca, tek onda je s nama progovorio i molio da mu damo jedan dim. I naravno... dobio je šipak!

- Uf, već sam se poplašio da ćeš reći kako ste mu taj jedan dim dali - primeti Švejk. - Time bi pokvario celu priču. Takvoj plemenitosti mesto je samo u romanima, ali u garnizonskom zatvoru, pod ovakvim okolnostima, to bi bila najveća giupost.

- A jeste li mu dali „ćebe"? - začu se nečiji glas.

- Na to smo zaboravili.

Posle toga nastala je tiha debata da li je trebalo da posle svega dobije „ćebe" ili ne. Većina je bila za.

Razgovor se lagano utišavao. Jedan po jedan je zaspao, češući se pod pazuhom, po prsima i po truhu, tamo gde se vaške najviše zadržavaju. Uspavljivali su se pokrivajući se vašljivim ćebadima preko glave da im ne bi smetala svetlost petrolejske lampice...

U osam sati ujutru pozvaše Švejka da ide u kancelariju.

- S leve strane, kraj kancelarijskih vrata nalazi se pljuvaonica, u nju baca ju pikavce, - pouči Švejka jedan od zatvorenika. - A onda, na prvom spratu, u hodniku, proći ćeš opet pored jedne. Hodnike čiste tek oko devet sati pa ćeš

valjda nešto naći.

*

* *

Međutim, Švejk ih je prevario u njihovim nadama. Više se nije vratio u šesnaesticu. Devetnaest gaćana nagadali su i pravili najrazličitije pretpostavke.

Neki pegavi vojnik iz poslednje odbrane, koji je imao najbujniju maštu, razglasio je kako je Švejk pucao na svoga komandira i da su ga danas odveli na Motolsko vežbalište na streljanje.

S nadom da će Vas ova dva poglavlja potaknuti da pročitate kompletan roman pozdrav od ekipe PrevareTeam

